

ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ПІВНІЧНИЙ ОФІС ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ
Управління Північного офісу Держаудитслужби в Житомирській
області

27.06.2018

№ 07-33/05

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ
за результатами державного фінансового
аудиту діяльності Державного підприємства
“Лугинське лісове господарство” за період з
01.01.2015 по 31.03.2018.

ЖИТОМИР
2018

У звіті представлено результати державного фінансового аудиту діяльності Державного підприємства “Лугинське лісове господарство” за період з 01.01.2015 по 31.03.2018.

Аудиторське дослідження проведено згідно з п. 3.3.5.2 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Північного офісу Держаудитслужби на II квартал 2018 року у відповідності до вимог “Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб’єктів господарювання”, затвердженого постановою КМУ від 25.03.2006 № 361⁷ та “Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб’єктів господарювання”, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728⁸.

Аудиторський звіт призначений для керівництва Державного агентства лісових ресурсів України, Державного підприємства “Лугинське лісове господарство” та Державної аудиторської служби України.

Аудит проводився з 02.04.2018 по 27.06.2018 головним державним аудитором відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Північного офісу Держаудитслужби в Житомирській області Козакевич Т.В., головним державним фінансовим інспектором відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Північного офісу Держаудитслужби в Житомирській області Рибак В.М. та державним аудитором відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Північного офісу Держаудитслужби в Житомирській області Войтюк Т.М.

Зміст

I. Вступ	4
<i>1.1. Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту.</i>	4
II. Результати аудиторських процедур і висновки	6
<i>2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності Державного підприємства "Лугинське лісове господарство"</i>	6
2.2 Зовнішні фактори ризику	11
<i>2.2.1 Дія нормативно-правових актів, які безпосередньо регулюють діяльність Підприємства, що призвела до упуцнення вигод.</i>	11
2.3 Внутрішні фактори ризику:	13
<i>2.3.1. Недоліки щодо ефективності управління витратами, які призвели до їх завищення.</i>	13
<i>2.3.2. Результати дослідження ефективності використання та стану збереження майна Підприємства.</i>	15
<i>2.3.3. Недоліки в управлінні доходами, що призвели до їх втрат.</i>	18
<i>2.3.4. Результати дослідження відповідності наказів про облікову політику Підприємства вимогам нормативно-правових актів.</i>	21
<i>2.3.5. Результати дослідження організації внутрішнього контролю та її негативний вплив на результати діяльності.</i>	22
2.4 Висновки	23
III. Рекомендації	24
Джерела інформації	26
Додатки	28

I. ВСТУП

1.1 Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту.

Державне підприємство “Лугинське лісове господарство” (надалі - Підприємство) засноване на державній власності, створене відповідно до наказу Державного комітету лісового господарства України від 31.10.1991 № 133 “Про удосконалення лісовим і мисливським господарством у Житомирській області”, належить до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України (надалі - Орган управління майном) і входить до сфери управління Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства (надалі - Управління).

Підприємство створене з метою ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів та природно-заповідного фонду, охорони, відтворення та раціонального використання державного мисливського фонду на території мисливських угідь, наданих у користування Підприємству, ефективного використання державного майна, поліпшення природного середовища, реалізації на підставі одержаного прибутку, соціальних інтересів членів трудового колективу та інтересів держави.

Підприємство у своїй діяльності керувалося протягом 2015 року та січня-жовтня 2016 року Статутом державного підприємства “Лугинське лісове господарство”, затвердженим наказом Державного комітету лісового господарства України від 10.08.2007 № 425²¹ (далі - Статут № 425). Протягом листопада-грудня 2016 року, 2017 року та січня-березня 2018 року Підприємство у своїй діяльності керувалося Статутом державного підприємства “Лугинське лісове господарство”, затвердженим наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 19.10.2016 № 376²¹ (далі - Статут № 376).

Основними напрямками діяльності Підприємства за Статутами²¹ є:

- проведення заходів з відновлення лісів, підвищення їх продуктивності, та поліпшення якісного складу, збереження біотехнічного та іншого природного різноманіття в лісах;
- здійснення заходів із заміни малоцінних низькопродуктивних насаджень на високопродуктивні, здійснення заходів з лісорозведення;
- організація лісонасінневої справи і лісових розсадників та реалізація лісового насіння, сіянців і саджанців;
- проведення прикладних досліджень, спрямованих на одержання нових знань з метою практичного їх використання для розроблення інструктивних технічних нововведень в галузі лісового та мисливського господарства;
- проведення експериментальних розробок з метою створення та впровадження нових природозберігаючих технологій в галузі лісового та мисливського господарства;
- збереження та посилення захисних властивостей лісів, лісонасаджень, що виконують захисні, природоохоронні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та

рекреаційні функції захисту навколишнього природного середовища та інженерних об'єктів від негативного впливу природних та антропогенних факторів;

- забезпечення охорони лісів від порушень лісового законодавства та притягнення до адміністративної відповідальності громадян і посадових осіб при вчиненні ними адміністративних правопорушень у сфері лісового господарства і стягнення з них збитків тощо.

До складу Підприємства входить:

1. лісокомплекс;
2. автотракторний парк;
3. Дивлинське лісництво;
4. Липницьке лісництво;
5. Літківське лісництво;
6. Лугинське лісництво;
7. Повчанське лісництво;
8. Радогощанське лісництво.

Лісогосподарська діяльність Підприємства здійснюється на землях лісового фонду на площі 31165,4 га та визначається в межах Лугинського та Овруцького районів і поділяється на шість лісництв, а саме: Дивлинське - 5416,6 га; Липницьке - 4017,6 га; Літківське - 4307,0 га; Лугинське - 6788,1 га; Повчанське - 4875,6 га та Радогощанське - 5760,5 га. Також до складу Підприємства входить 30 майстерських діляниць.

Середньооблікова чисельність працівників Підприємства склала в 2015 році - 298 осіб, в 2016 році - 313 осіб, в 2017 році - 315 осіб та за I квартал 2018 року - 321 особа.

Юридична та фактична адреса: 11301, Житомирська область, Лугинський район, смт. Лугини, вул. Павлова, буд.18.

Код ЄДРПОУ: 00991864.

Форма власності - державна.

Організаційно-правова форма за КОПФГ: 140 - Державне підприємство.

Відповідальними за фінансово-господарську діяльність Підприємства у досліджуваному періоді були:

директор Підприємства Павленко Анатолій Петрович - за весь період, що підлягав дослідженню та станом на момент проведення аудиту.

(тел.: (04161) 9-13-57).

Головний бухгалтер Терещук Галина Миколаївна - за період з 01.01.2015 по 21.09.2015; Микитюк Тетяна Мирославівна - за період з 22.09.2015 та станом на момент проведення аудиту.

(тел.: (04161) 9-13-57).

Державний фінансовий аудит діяльності Підприємства Управлінням Північного офісу Держаудитслужби в Житомирській області (Державною фінансовою інспекцією в Житомирській області 29.10.2016 реорганізованою шляхом приєднання до Північного офісу Держаудитслужби в Управління

Північного офісу Держаудитслужби в Житомирській області) проводиться вперше.

Попередню ревізію фінансово-господарської діяльності Підприємства працівниками Державної фінансової інспекції в Житомирській області проведено за період з 01.09.2011 по 01.05.2014 (акт від 07.07.2014 № 62-09/284), якою було встановлено факт реалізації деревини за заниженими цінами, які встановлено на аукціонах, перерахування підприємством коштів за роботи, які виконані не в повному обсязі, не відображення в обліку дебіторської заборгованості та неотримання орендної плати за надане в оренду майно, понаднормове списання по обліку матеріальних цінностей, лишки товарно-матеріальних цінностей.

Обґрунтування причин проведення аудиту:

Підприємство за результатами діяльності протягом 2015 - 2017 років та I кварталу 2018 року фактично отримало чистого прибутку на загальну суму 12812,00 тис.грн (2015 рік - 4139,00 тис.грн, 2016 рік - 4665,00 тис.грн, 2017 рік - 2776,00 тис.грн, 3 місяці 2018 року - 1232,00 тис.грн).

Проведеним аналізом сукупності фінансових коефіцієнтів встановлено тенденцію зменшення деяких показників та їх коливань в порівнянні з відповідними періодами, що може свідчити про зниження ефективності господарської діяльності Підприємства.

Отже, обґрунтування аудиту діяльності Підприємства є зниження ефективності господарської діяльності, що може свідчити про зменшення чистого прибутку.

Критерії, за якими здійснено оцінку:

- аудит здійснено з метою надання оцінки ефективності і законності використання державних коштів і майна, інших активів Підприємства, правильності ведення бухгалтерського обліку, достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю на Підприємстві за період з 01.01.2015 по 31.03.2018;

- дотримання вимог законодавства, актів і рішень Органу управління майном Підприємства і досягнення ним цілей та завдань, визначених Статутами № 425²¹ та № 376²¹, мети діяльності Підприємства, яка полягає у веденні лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів, ведення мисливського господарства, охорони, відтворення та раціонального використання державного мисливського фонду на території мисливських угідь, наданих у користування Підприємству;

- ефективність використання та стану збереження державного майна і коштів.

II. Результати аудиторських процедур і висновки

2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності Державного підприємства "Лугинське лісове господарство".

У відповідності до Статутів № 425²¹ та № 376²¹ Підприємство створене з метою отримання прибутку.

Фактично, за результатами фінансово-господарської діяльності Підприємство отримало прибуток: за 2015 рік - 4139,00 тис.грн; за 2016 рік - 4665,00 тис.грн; за 2017 рік - 2776,00 тис.грн та за I квартал 2018 року - 1232,00 тис. гривень.

Аналізом планових фінансових показників встановлено, що Підприємством упродовж 2015-2017 років та I кварталу 2018 року передбачалось зростання доходів та покращення його фінансового стану.

Перевіркою дотримання порядку складання та затвердження фінансових планів Підприємства встановлено, що на 2015-2018 роки фінансові плани підписані директором Підприємства, погоджені начальником Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства та затверджені головою Державного агентства лісових ресурсів України.

В порівнянні з плановими, фактичні показники доходів мали різноспрямовану динаміку і за 2015 рік виконані на 125,9 %, за 2016 рік - виконані на 106,5 %, за 2017 рік - виконані на 106,2 % та за I квартал 2018 року - виконані на 122,7 %.

Порівнюючи дані звітів про фінансові результати за 2015-2017 роки та за I квартал 2018 року, слід зазначити, що сума чистого доходу по Підприємству в 2015 році в порівнянні з 2014 роком збільшилась на 22396,00 тис.грн, що становить 141 % та склала 77287,00 тис.грн, в 2016 році сума чистого доходу збільшилась в порівнянні з 2015 роком на 6825,00 тис.грн, що становить 109 % та склала 84112,00 тис.грн, в 2017 році сума чистого доходу збільшилась в порівнянні з 2016 роком на 4099,00 тис.грн, що становить 105 %, та склала 88211,00 тис.грн та за I квартал 2018 року сума чистого доходу в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року збільшилась на 5450,00 тис.грн, що становить 127 % та склала 25583,00 тис. гривень.

Як засвідчив аналіз структури фактичних доходів в досліджуваному періоді по Підприємству, чистий дохід від реалізації товарів, робіт та послуг - це дохід від реалізації лісопродукції.

Відповідно до даних фінансової звітності (ф.2) загальна сума операційних витрат за 2015 рік збільшилась в порівнянні з 2014 роком на 18677,00 тис.грн, або на 34 % та склала 72856,00 тис.грн, за 2016 рік збільшилась в порівнянні з 2015 роком на 5204,00 тис.грн або на 7 % та склала 78060,00 тис.грн, в 2017 році збільшилась в порівнянні з 2016 роком на 7790,00 тис.грн або на 10 %, та склала 85850,00 тис.грн, за I квартал 2018 року збільшилась в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року на 6918,00 тис.грн або на 34 % та склала 27462,00 тис. гривень.

Основну питому вагу в складі витрат за 2015-2017 роки займають матеріальні витрати - близько 35-40 % та витрати на оплату праці близько 24-34 %.

Проведеним аналізом основних показників по праці встановлено, що середньооблікова чисельність працівників Підприємства в 2015 році склала 298 осіб, в 2016 році - 313 осіб, в 2017 році - 315 осіб та за I квартал 2018 року - 321 особа.

Середньомісячна заробітна плата одного працюючого становила у 2015 році - 5093,00 грн, у 2016 році - 6530,00 грн, у 2017 році - 7810,80 грн та у січні-березні 2018 року - 8785,66 грн, або збільшилась на 72,50 % порівняно з 2015 роком.

Необоротні активи в структурі сукупних активів займали станом на 31.12.2015 - 53,04 %, на 31.12.2016 - 49 %, на 31.12.2017 - 57 %, на 31.03.2018 - 60 %.

Впродовж 2015-2017 років та I кварталу 2018 року первісна вартість всіх основних засобів збільшилась з 24956,00 тис.грн до 35242,00 тис.грн, тобто на 10286,00 тис.грн переважно за рахунок придбання автотранспортних засобів, обладнання по переробці деревини, ремонту (будівництва) приміщення адміністративної будівлі, лісництв.

Аналіз стану дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги в динаміці засвідчив тенденцію до зменшення її розмірів та структури впродовж періоду, що підлягав дослідженню. Так, якщо на початок 2015 року дебіторська заборгованість становила 2060,00 тис.грн, то за 2015 рік її розмір зменшився до 1776,00 тис.грн (або в 1,2 разів), за 2016 рік дебіторська заборгованість зменшилась до 1204,00 тис.грн (або в 1,5 разів) в порівнянні з 2016 роком, за 2017 рік дебіторська заборгованість зменшилась до 703,00 тис.грн (або в 1,7 разів) в порівнянні з 2016 роком. Протягом I кварталу 2018 року дебіторська заборгованість в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року (2172,00 тис.грн) зменшилась до 650,00 тис.грн (або в 3,3 рази). В цілому заборгованість на кінець березня 2018 року (650,00 тис.грн) порівняно із початком 2015 року (2060,00 тис.грн) зменшилась на 1410,00 тис.грн або в 3,2 рази.

Загальна оцінка ефективності управління Підприємством та використання його активів проведена за сукупністю фінансових коефіцієнтів, які характеризують дохідність активів, майновий стан, платоспроможність та ліквідність Підприємства, а саме:

Коефіцієнт рентабельності активів показує розмір чистого прибутку на одну гривню активів та характеризує ефективність їх використання (оптимальне значення > 0 , збільшення), який за 2015 рік становив 1,01, за 2016 рік - 1,29, за 2017 рік - 1,18 та за I квартал 2018 року - 0,99. При цьому, в динаміці простежується його зменшення у 2017 році в порівнянні з 2016 роком на 0,11, за I квартал 2018 року - на 0,03 в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року, що свідчить про тенденцію до неефективного використання активів. Збільшення у 2016 році на 0,28 в порівнянні з 2015 роком свідчить про підвищення темпів економічного зростання та розвитку Підприємства упродовж 2016 року та його зменшення у 2017 році в порівнянні з 2016 роком.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу показує частку чистого прибутку у власному капіталі (оптимальне значення 0,13 - 0,24). Так, за 2015 рік цей показник становив 0,62, за 2016 рік - 0,59, за 2017 рік - 0,31 та за I квартал 2018 року - 0,14, що свідчить про зменшення частки прибутку у власному капіталі Підприємства у 2016 році на 0,03 в порівнянні з 2015 роком, суттєве зменшення частки прибутку у 2017 році на 0,28 в порівнянні з 2016 роком та за I квартал 2018 року - на 0,02 в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року.

Коефіцієнт зносу основних засобів (оптимальне значення $< 0,5$) характеризує частку зношених основних засобів у загальній їх вартості, показує питому вагу вартості основних засобів, що вже перенесена на вироблену продукцію. Так в 2015 році цей показник становив 0,70, в 2016 році - 0,70, в 2017 році - 0,60 та в I кварталі 2018 року - 0,6. Зменшення даного коефіцієнта у 2017 році та протягом I кварталу 2018 року свідчить про покращення стану матеріально-технічної бази.

Коефіцієнт поновлення основних засобів (оптимальне значення $> 0,1$) за 2015 рік становив 0,08, за 2016 рік - 0,16, за 2017 рік - 0,21. Збільшення вищевказаного коефіцієнту свідчить про оновлення основних засобів на Підприємстві.

Коефіцієнт рентабельності діяльності показує наявність можливостей Підприємства до відтворення та розширення основного виду діяльності (оптимальне значення > 0 , збільшення), у 2015 році коефіцієнт мав значення 0,05, у 2016 році - 0,05, у 2017 році - 0,03 та в I кварталі 2018 року - 0,05, що свідчить про стабільність прибуткової діяльності Підприємства у 2016 році в порівнянні з 2015 роком, її зменшення у 2017 році на 0,02 в порівнянні з 2016 роком, та протягом I кварталу 2018 року коефіцієнт не змінився в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року.

Коефіцієнт фінансової стійкості (оптимальне значення > 1 , збільшення) у 2015 році становив 0,7, у 2016 році - 0,7, у 2017 році - 0,6 та у I кварталі 2018 року - 0,7. Коефіцієнт фінансової стійкості характеризує співвідношення власних та позикових коштів і залежність Підприємства від зовнішніх фінансових джерел. Зазначене свідчить про незначну здатність Підприємства залишатися платоспроможним в довгостроковій перспективі. Так, у 2016 році тенденція зниження коефіцієнта не відбулася в порівнянні з 2015 роком. У 2017 році спостерігається зниження коефіцієнта на 0,1 в порівнянні з 2016 роком, що свідчить про зростання залежності Підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Протягом I кварталу 2018 року в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року тенденція зниження коефіцієнта не відбулася.

Коефіцієнт покриття (оптимальне значення > 1 , збільшення) становив за 2015 рік 0,9, за 2016 рік - 0,9, за 2017 рік - 0,7 та за I квартал 2018 року - 0,7. Зазначене свідчить про проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточним зобов'язанням. Тенденції до зниження коефіцієнта у 2016 році в порівнянні з 2015 роком не відбулося. Проте спостерігається тенденція до зниження коефіцієнта у 2017 році на 0,2 в порівнянні з 2016 роком та в I кварталі 2018 року на 0,2 в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року. Крім того, проблеми з платоспроможністю ведуть до збільшення вартості позикових коштів, і як результат, до прямих фінансових втрат.

Коефіцієнт загальної ліквідності (оптимальне значення > 1) у 2015 році становив 0,9, у 2016 році - 0,9 в 2017 році - 0,7 та за 3 місяці 2018 року - 0,7. Значення показника менше одиниці свідчить про те, що Підприємство не може погасити свої загальні борги оборотними активами. Тенденції до зниження

коефіцієнта у 2016 році в порівнянні з 2015 роком не відбулося. Але не дивлячись на це, спостерігається тенденція до зниження коефіцієнта у 2017 році на 0,2 в порівнянні з 2016 роком та за I квартал 2018 року на 0,2 в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (значення в межах від 0,2 до 0,35) у 2015 році становив 0,2, у 2016 році - 0,3, у 2017 році - 0,07 та за I квартал 2018 року - 0,1. Даний коефіцієнт вказує на те, що Підприємство протягом 2015-2016 років мало достатній рівень абсолютної ліквідності та свідчить про можливість в повному обсязі погасити свої поточні платежі грошовими коштами негайно. Так, у 2016 році коефіцієнт зріс на 0,1 в порівнянні з 2015 роком. Проте, спостерігається зниження коефіцієнта у 2017 році на 0,23 в порівнянні з 2016 роком та за I квартал 2018 року на 0,06 в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу (оптимальне значення <1, зменшення) у 2015 році становив 0,52, у 2016 році - 0,57, у 2017 році - 0,62 та за I квартал 2018 року - 0,6. Зростання коефіцієнта протягом 2015-2017 років та I кварталу 2018 року свідчить про збільшення, хоч і незначне, залежності Підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт заборгованості (значення в межах 0,5-0,7) у 2015 році становив 1,06, у 2016 році - 1,35, у 2017 році - 1,61 та за I квартал 2018 року - 1,49. Даний коефіцієнт свідчить про те, що протягом 2015-2017 років та I кварталу 2018 року велика частина активів підприємства фінансувалася за рахунок позикових коштів.

Загалом, за проведеною оцінкою сукупності коефіцієнтів, що характеризують фінансову стійкість, майновий стан, платоспроможність та ліквідність, Підприємству за 2015- 2016 роки надано високу, а за 2017 рік - незадовільну оцінку його діяльності. (Додаток 1).

Таким чином, за оцінкою ефективності управління за фінансовими коефіцієнтами та оцінкою ступеня виконання фінансового плану, яку здійснено відповідно до "Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки", затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170¹², Підприємство має високий рівень.

Отже, за результатами аудиторського дослідження фінансово-господарської діяльності Підприємства встановлено, що не дивлячись на те, що результатом фінансово-господарської діяльності Підприємства впродовж 2015-2017 років та I кварталу 2018 року був прибуток, в господарській діяльності Підприємства існує ряд негативних тенденцій, про що свідчить зменшення відповідних коефіцієнтів та їх коливання. Причинами даних тенденцій є вплив факторів ризику, результати дослідження яких відображені в наступних розділах звіту.

За результатами аналізу були визначені недоліки та проблеми в управлінні та вибрані ризикові операції для поглибленого вивчення.

2.2 Зовнішні фактори ризику:

2.2.1 Дія нормативно-правових актів, які безпосередньо регулюють діяльність Підприємства, що призвела до упущення вигод.

Фактор ризику: наявна нормативно-правова база щодо використання мисливських угідь не забезпечує в повній мірі додаткових надходжень Підприємства.

В ході аудиту встановлено окремі випадки, що можуть свідчити про упущення Підприємством вигод.

Зокрема, аналізом використання мисливських угідь та додержання правил полювання, в тому числі дотримання вимог чинного земельного та лісового законодавства, договорів про співробітництво і організацію взаємовідносин, виділення суб'єктам господарювання мисливських угідь для полювання встановлено, що відповідно до Проекту організації і розвитку мисливського господарства, площа мисливських угідь Підприємства станом на 01.01.2015 становила - 20160,9 га, станом на 31.03.2018 - 15681,3 гектарів.

Згідно рішень сесій Житомирської обласної ради надано в користування мисливські угіддя, які розташовані на території Підприємства, двом користувачам на загальній площі 14383,3 га, в тому числі - ТОВ "Тартак" на площі 9903,7 га та громадській організації "Мисливський-рибальський клуб "Компас" на площі 4479,6 гектарів.

Статтею 24 Закону України "Про мисливське господарство та полювання" від 22.02.2000 № 1478-III⁶ (далі - Закон № 1478-III), передбачено, що користування мисливськими угіддями є платним. Розмір та порядок внесення плати за користування мисливськими угіддями визначаються у договорі між користувачем мисливських угідь та власником або постійним користувачем земельних ділянок, на яких знаходяться ці угіддя. Розмір плати за користування мисливськими угіддями встановлюється залежно від їх місцезнаходження, природної якості та інших факторів. Згідно п. 1 Прикінцевих положень, стаття 24 цього Закону набирає чинності з 1 січня 2015 року.

Наряду з цим слід зазначити, що з 01.01.2015 та станом на момент проведення аудиту механізм розрахунку вартості користування мисливськими угіддями нормативно-правовими актами не визначений.

Проведеним дослідженням стану використання мисливських угідь за період з 01.01.2015 по 31.03.2018 встановлено, що Підприємством укладено договора про плату за користування мисливськими угіддями з ТОВ "Тартак" від 04.01.2016 № 1, від 04.01.2017 № 1 та від 02.01.2018 № 1, розмір земельної ділянки становить 9903,7 га, в якому передбачена плата за користування мисливськими угіддями лише 1 грн за 1 гектар.

Крім того, аудитом встановлено, що у 2017 році Підприємством укладено договір про відносини між користувачем земельної ділянки і користувачем мисливських угідь при веденні мисливського господарства та про плату за користування мисливськими угіддями з громадською організацією "Мисливський-рибальський клуб "Компас" від 19.01.2016 № 10, розмір

земельної ділянки становить 4479,6 га, в якому передбачена плата за користування мисливськими угіддями лише 1 грн за 1 гектар. (Додаток 2).

Таким чином, незважаючи на те, що з 01.01.2015 користування мисливськими угіддями є платними, ТОВ "Тартак" та громадська організація "Мисливський-рибальський клуб "Компас" користуються земельними ділянками Підприємства за плату, що в 16,7 разів менше від мінімально можливого встановленого законодавством розміру плати.

Виходячи з мінімально можливого встановленого законодавством розміру плати за користування земельними ділянками за межами населених пунктів в розмірі 0,3 % від нормативно грошової оцінки одиниці площі, в ході проведення аудиту аудиторською групою проведено розрахунок вартості користування мисливськими угіддями відповідно до встановленої Головним управлінням Держгеокадастру у Житомирській області грошової оцінки земель по Лугинському районі.

Відповідно до розрахунку, Підприємством за період з 01.01.2016 по 31.03.2018 можливо упущено вигод за користування ТОВ "Тартак" та громадською організацією "Мисливський-рибальський клуб "Компас" мисливськими угіддями, з врахуванням сплати у 2016-2017 роках коштів у сумі 24287,00 грн, на загальну суму 464965,06 гривень.

Виходячи з вищевикладеного, внаслідок можливого упущення вигод за користування мисливськими угіддями в сумі 464965,06 грн, державним бюджетом розрахунково недоотримано частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами відповідно до "Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями", затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 138¹⁰ (далі - Порядок № 138) на загальну суму 348723,80 грн, в тому числі: за 2016 рік - 123863,20 грн; за 2017 рік - 179888,48 грн та за I квартал 2018 року - 44972,12 грн. (Додаток 3).

Слід зазначити, що пунктом 3.1 Статутів № 425²¹ та № 376²¹ передбачено, що Підприємство створено з метою одержання прибутку від комерційної діяльності. Крім цього, п. 10 Контракту, заключеного Державним агентством лісових ресурсів України з керівником Підприємства від 02.06.2014 (далі - Контракт²²) передбачено, що керівник зобов'язується забезпечувати високоефективну і стабільну роботу Підприємства та зміцнення його фінансового стану, отримання прибутку.

Виходячи з вищевикладеного, внаслідок недосконалої нормативно-правової бази щодо використання мисливських угідь, Підприємством упущено вигод за користування мисливськими угіддями в сумі 464965,06 грн та державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті державними унітарними підприємствами на загальну суму 348723,80 гривень.

Фактор ризику: наявні внутрішньо-розпорядчі документи, щодо безоплатної передачі матеріальних цінностей, не забезпечують в повній мірі додаткових надходжень Підприємства.

Підприємством в листопаді 2017 року та в березні 2018 року безоплатно передано лісопродукції в кількості 74,179 м³ на загальну суму 470079,94 гривень.

В ході аудиту встановлено окремі випадки, що можуть свідчити про упуцнення Підприємством вигод.

Так, згідно наказу Державного агентства лісових ресурсів України "Про безоплатну передачу матеріальних цінностей" від 23.11.2017 № 600¹⁷ (далі - наказ № 600) передбачено, що Підприємство зобов'язане в місячний термін безоплатно передати з балансу лісопродукцію вартістю 230000,00 грн на баланс державного підприємства "Великомихайлівське лісове господарство".

Крім того, згідно наказів Державного агентства лісових ресурсів України "Про безоплатну передачу матеріальних цінностей" від 22.03.2018 № 219¹⁸ (далі - наказ № 219) та від 28.03.2018 № 236¹⁹ (далі - наказ № 236) передбачено, що Підприємство зобов'язане в місячний термін безоплатно передати з балансу лісопродукцію вартістю 125193,63 грн (без ПДВ) та 74872,98 грн (без ПДВ) відповідно на баланс державного підприємства "Великомихайлівське лісове господарство".

Проведеним дослідженням встановлено, що Підприємством протягом грудня 2017 року та березня 2018 року проведено безоплатну передачу лісопродукції (пиловник дуб) державному підприємстві "Великомихайлівське лісове господарство" в кількості 74,179 м³ на загальну суму 470079,94 грн відповідно до Актів прийому-передачі від 29.11.2017 б/н та від 29.03.2018 б/н. (Додаток 4).

Слід зазначити, що згідно фінансових планів Підприємства на 2017-2018 роки надання благодійної допомоги не передбачено.

Згідно п. 2.1 Статуту № 376²¹, Підприємство створене з метою одержання прибутку від комерційної діяльності.

Тобто, вищевказаний факт, щодо безоплатної передачі лісопродукції іншій юридичній особі в кількості 74,179 м³ на суму 470079,94 грн, може свідчити про упуцнення Підприємством вигод на відповідну суму.

Отже, недосконала нормативно-правова база щодо використання мисливських угідь може свідчити про можливе упуцнення Підприємством вигод за користування мисливськими угіддями в сумі 464,96 тис.грн, та як наслідок, державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті державними унітарними підприємствами на суму 348,72 тис.грн а також недосконалі внутрішньо-розпорядчі документи, щодо безоплатної передачі лісопродукції, можуть свідчити про упуцнення Підприємством вигод в сумі 470,08 тис. гривень.

2.3 Внутрішні фактори ризику:

2.3.1. Недоліки щодо ефективності управління витратам, які призвели до їх завищення.

Фактор ризику: недотримання Підприємством вимог нормативно-правових актів щодо економного та раціонального використання коштів.

Під час аудиту досліджувалось питання дотримання Підприємством принципу ефективності та економії в фінансово-господарській діяльності, зокрема дотримання вимог ГКУ¹, Постанови Кабінету Міністрів України “Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів” від 29.11.2006 № 1673⁹.

Проведеним дослідженням складання фінансових планів та обґрунтованості включення до них показників встановлено, що Підприємство проводило витрати, які не були передбачені фінансовими планами, що свідчить про факт здійснення неефективних управлінських рішень.

Так, протягом 2015-2017 років Підприємством сплачено штрафних санкцій за шкоду, заподіяну лісу внаслідок порушення лісового законодавства, за порушення податкового та валютного законодавства а також за порушення використання коштів державних цільових фондів на загальну суму 1039000,00 грн, в тому числі: в 2015 році - 959000,00 грн; в 2016 році - 36000,00 грн та в 2017 році - 44000,00 грн, в той час як фінансовими планами Підприємства на відповідні роки штрафні санкції не були передбачені.

Виходячи з вищевикладеного, сплата Підприємством, протягом періоду, що підлягав аудиту, штрафних санкцій в загальній сумі 1039000,00 грн може свідчити про прийняття керівником Підприємства неефективних управлінських рішень.

Слід зазначити, що пунктами 6.4 Статутів № 425²¹ та № 376²¹ передбачено, що директор Підприємства несе відповідальність за формування та виконання фінансових планів. Крім цього п. 10 Контракту²², передбачено, що обов'язок директора забезпечувати високоефективну і стабільну роботу Підприємства та зміцнення його фінансового стану, отримання прибутку, рентабельності виробництва, ефективне використання коштів. Однак, фактично керівником Підприємства не забезпечено виконання вищевказаних вимог, що призвело до сплати штрафних санкцій.

Виходячи з вищевикладеного, проведення протягом 2015-2017 років сплати штрафних санкцій на суму 1039000,00 грн, призвело до завищення Підприємством витрат у відповідних періодах, та як наслідок, недоотримання державним бюджетом частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами відповідно до Порядку № 138¹⁰ на загальну суму 203850,00 грн, в тому числі: за 2015 рік - 143850,00 грн; за 2016 рік - 27000,00 грн та за 2017 рік - 33000,00 грн. (Додаток № 5).

Отже, сплата не передбачених фінансовими планами штрафних санкцій протягом 2015-2017 років в сумі 1039,00 тис.грн призвела до завищення Підприємством витрат у відповідних періодах, та як наслідок, недоотримання державним бюджетом частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті державними унітарними підприємствами на загальну суму 203,85 тис.грн, що може свідчити про прийняття керівником Підприємства неефективних управлінських рішень.

2.3.2 Результати дослідження ефективності використання та стану збереження майна Підприємства.

Фактор ризику: неефективні управлінські дії з охорони лісів призводять до самовільних рубок сторонніми особами.

Загальна площа лісів, які перебувають у користуванні Підприємства становлять 31165,4 га. Загальний обсяг вирубаного деревини, протягом періоду, що підлягав аудиту, становить 365175,0 м³, у тому числі незаконним шляхом - 843,0 м³.

Протягом 2015 року Підприємством проведено рубки на площі 1305,0 га та заготовлено ліквідної деревини в загальній кількості 122600,0 м³, в тому числі ділової деревини - 70087,0 м³. Рубки головного користування, суцільні санітарні рубки та вибіркові санітарні рубки проведено на площі 771,0 га. Протягом 2016 року Підприємством проведено рубки на площі 1101,0 га та заготовлено ліквідної деревини в загальній кількості 106266,0 м³, в тому числі ділової деревини - 52049,0 м³. Рубки головного користування, суцільні санітарні рубки та вибіркові санітарні рубки проведено на площі 588,0 га. Протягом 2017 року Підприємством проведено рубки на площі 1222,0 га та заготовлено ліквідної деревини в загальній кількості 97045,0 м³, в тому числі ділової деревини - 37886,0 м³. Рубки головного користування, суцільні санітарні рубки та вибіркові санітарні рубки проведено на площі 801,0 гектарів.

Аналізом, проведеним в ході аудиту встановлено, що протягом 2015- 2017 років Підприємством проведено садіння лісових культур на площі 745,0 га, догляд за лісовими культурами на площі 240,0 га, доповнення лісових культур на площі 748,0 га. Протягом 2015 року Підприємством проведено садіння лісових культур на площі 250,0 га, догляд за лісовими культурами на площі 700,0 га, доповнення лісових культур на площі 230,0 га. Протягом 2016 року Підприємством проведено садіння лісових культур на площі 270,0 га, догляд за лісовими культурами на площі 800,0 га, доповнення лісових культур на площі 265,0 га. Протягом 2017 року Підприємством проведено садіння лісових культур на площі 225,0 га, догляд за лісовими культурами на площі 900,0 га, доповнення лісових культур на площі 253,0 гектарів.

Всього протягом 2015-2017 років на відновлення лісів Підприємством використано 6607,2 тис. гривень.

Зокрема, протягом 2015-2017 років на лісопатологічні обстеження витрачено 70,3 тис.грн (65 %), на винищувальні роботи в осередках шкідників та хвороб лісу 37,7 тис.грн (35 %), на ґрунтові розкопки 0 грн (%) та інші витрати 0 грн (%). При цьому, лісопатологічними обстеженнями охоплено 22500,0 га, винищувальні роботи в осередках шкідників та хвороб лісу проведені на площі 1500,0 гектарів.

В ході проведення аудиту встановлено, що на території користування землями лісового фонду Підприємства розташовано об'єкти природно-заповідного фонду: дев'ять заказників місцевого значення загальною площею 2032,0 га, а саме: шість лісових заказників загальною площею 795,5 га; два

ботанічних заказників площею 400,0 га та один гідрологічний заказник площею 836,5 гектарів.

Проведеним аудиторським дослідженням збереження лісових ресурсів встановлено, що згідно п. 2.1. Статуту № 425²¹ та 6.4 Статуту № 376²¹ Підприємство створено з метою ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів.

Проте, фактично, протягом періоду, що підлягав аудиту, лісовою охороною Підприємства виявлено 68 фактів самовільних рубок дерев сторонніми особами. Вищевказаний факт може свідчити про неефективні управлінські рішення з боку керівництва Підприємства щодо організації охорони та попередження незаконних рубок, що призвело до нанесення шкоди лісу на загальну суму 4220100,00 грн. (Додаток б).

Фактор ризику: відведення Підприємством в рубку головного користування деревостану з подальшою вирубкою менше 15% в порівнянні з даними матеріалів лісовпорядкування (таксації) може свідчити про упуцнення підприємством вигод.

Слід зазначити, що відповідно до ст. 48 Лісового кодексу України від 21.01.1994 № 3852-ХІІ² (далі - Лісовий кодекс) визначено, що затверджені матеріали лісовпорядкування є обов'язковими для ведення лісового господарства, планування і прогнозування використання лісових ресурсів.

Статтею 54 Лісового кодексу² встановлено, що основою ведення обліку лісів є матеріали лісовпорядкування. Облік лісів включає збір та узагальнення відомостей, які характеризують кожну лісову ділянку за площею, кількісними та якісними показниками. Ведення обліку лісів забезпечується постійним підтриманням в актуалізованому стані характеристик кожної лісової ділянки, їх змін, спричинених господарською діяльністю, стихійним лихом або іншими причинами.

Відповідно до п. 4 “Правил поліпшення якісного складу лісів”, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 724¹⁴, підставою для рубок формування і оздоровлення лісів є матеріали лісовпорядкування та обстежень, які проводяться власниками лісів і постійними користувачами.

Статтею 69 Лісового кодексу² встановлено, що спеціальне використання лісових ресурсів на виділеній лісовій ділянці проводиться за спеціальним дозволом - лісорубний квиток або лісорубний квиток, що видається безоплатно. На виділених лісових ділянках можуть використовуватись лише ті лісові ресурси і лише для цілей, що передбачені виданим спеціальним дозволом.

Статтею 70 Лісового кодексу² встановлено, що заготівля деревини в порядку проведення рубок головного користування, а також інших рубок, пов'язаних із веденням лісового господарства, проводиться власниками лісів і постійними лісокористувачами, яким у встановленому порядку надано це право.

Відповідно до п. 2 “Порядку спеціального використання лісових ресурсів”, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2007

№ 761¹⁵ (далі - Порядок № 761), лісорубний квиток є основним документом, на підставі якого здійснюється спеціальне використання лісових ресурсів, ведеться облік дозволених до відпуску запасів деревини.

Відповідно до п. 2.6 “Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України”, затверджених наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 21.01.2013 № 9¹³ (далі - Методичні вказівки № 9), якщо у процесі відведення лісосік встановлено, що деревостани не можуть бути відведені в рубку через виявлені розбіжності у матеріалах лісовпорядкування складається акт, який направляється органам Держлісагентства для затвердження, а п. 9.3 Методичних вказівок № 9¹³ визначено, що робота з відведення і таксації лісосік визнається незадовільною і виконується заново при відведенні з порушенням чинних нормативно-правових актів та цих Методичних вказівок, при розходженні даних перевірки з даними відведення по ліквідному запасу на лісосіці, ліквідному запасу окремих порід, частка яких у деревостану 2 і більше одиниці понад 10 % (по діловій деревині - понад 15 %).

Проведеним в ході аудиту Підприємства співставленням даних матеріалів лісовпорядкування (таксації) та матеріалів відводу ділянок встановлено факт недотримання вимог п. 2.4, 2.6, 9.2, 9.3, 9.6 Методичних вказівок № 9¹³ в частині відведення Підприємством в рубку головного користування деревостанів з подальшою вирубкою менше 15 % в порівнянні з даними матеріалів лісовпорядкування (таксації), що становить ділової деревини в кількості 28359,01 м³ на загальну суму 10236130,50 грн, в тому числі: у 2015 році - 3952,0 м³ на суму 1256736,00 грн; у 2016 році - 16698,0 м³ на суму 5510340,00 грн та в 2017 році - 7709,01 м³ на суму 3469054,00 грн а також дров'яної деревини в кількості 13018,0 м³ на загальну суму 2147351,60 грн, в тому числі: у 2015 році - 96,0 м³ на суму 510528,00 грн; у 2016 році - 153,0 м³ на суму 621790,00 грн та в 2017 році - 279,2 м³ на суму 1015031,00 грн. (Додаток 7).

Слід зазначити, що акти про виявлені розбіжності у матеріалах лісовпорядкування передбачені п. 2.6 “Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України”, затверджених наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 21.01.2013 № 9¹³, не склалися та зміни до матеріалів лісовпорядкування (таксації) не вносилися.

Вищевказаний факт може свідчити про упущення Підприємством вигод на загальну суму 12383482,10 гривень.

Виходячи з вищевикладеного, внаслідок упущених вигод по відведенню Підприємством в рубку головного користування деревостану з подальшою вирубкою менше 15% в порівнянні з даними матеріалів лісовпорядкування (таксації) в загальній кількості 41377,01 м³ на загальну суму 12383482,10 грн, державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами відповідно до Порядку № 138¹⁰ на загальну суму

8227253,10 грн, в тому числі: за 2015 рік - 265089,60 грн; за 2016 рік - 4599099,00 грн та за 2017 рік - 3363064,50грн. (Додаток 8).

Згідно п. 10 Контракту²², укладеного Органом управління майном з керівником Підприємства від 08.07.20140, керівник зобов'язується забезпечувати високоефективну і стабільну роботу Підприємства та зміцнення його фінансового стану, отримання прибутку.

Проведеним аналізом використання Підприємством майна протягом періоду, що підлягав аудиту, встановлено, що все майно яке належить Підприємству використовувалося при здійсненні господарської діяльності.

Аудитом встановлено, що протягом періоду, що підлягав аудиту Підприємством в оренду майно не бралось та договори оренди не уклалися.

Отже: можливі неефективні управлінські дії з охорони лісів призвели до самовільних рубок деревини та, як наслідок, нанесення шкоди лісу на загальну суму 4220,10 тис.грн, відведення Підприємством в рубку головного користування деревостану з подальшою вирубкою менше 15% в порівнянні з даними матеріалів лісовпорядкування (таксації) в загальній кількості 41377,01 м³, може свідчити про упуцнення підприємством вигод на загальну суму 12383,48 тис.грн та, як наслідок, недоотримання державним бюджетом частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті державними унітарними підприємствами на загальну суму 8227,25 тис.грн, що може свідчити про прийняття керівником Підприємства неефективних управлінських рішень.

2.3.3 Недоліки в управлінні доходами що призвели до їх втрат.

Фактор ризику: не нарахування штрафних санкцій (пені, штрафів, неустойки) та не заявлення в судових позовах щодо стягнення дебіторської заборгованості за договорами-купівлі продажу необробленої деревини призводить до зменшення дохідної частини Підприємства.

Протягом періоду, що підлягав аудиту, Підприємством реалізовано лісопродукції в кількості 296394 м³, в тому числі на експорт - 57231 м³, з якої: в 2015 році - 105833 м³, в тому числі на експорт - 23890 м³; в 2016 році - 91394 м³, в тому числі на експорт - 23799 м³; в 2017 році - 78628 м³, в тому числі на експорт - 5080 м³ та протягом I кварталу 2018 року - 20539 м³, в тому числі на експорт - 4462 м³.

Відповідно до даних бухгалтерського обліку Підприємства та даних фінансової звітності форми № 2 "Звіт про фінансові результати"²⁴ за 2015 рік чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) становив - 77287,00 тис.грн, за 2016 рік - 84112,00 тис.грн, за 2017 рік - 88211,00 тис.грн та за I квартал 2018 року - 25583,0 тис. гривень.

Порівнюючи фактичні показники доходу необхідно відмітити їх зростання в 2016 році порівняно з 2015 роком, в 2017 році порівняно з 2016 роком.

Проте, засвідчено наявність внутрішніх факторів ризику та проведення ризикових фінансових операцій.

Так, шляхом аналізу розрахунків в розрізі суб'єктів господарювання, з якими Підприємством укладено господарські договори, та умов договорів встановлено, що суб'єкти господарювання сплачували кошти за отриману лісопродукцію не в повному обсязі та зі значними затримками в часі.

Відповідно до ст. 193 ГКУ¹ кожна сторона повинна вжити усіх заходів, необхідних для належного виконання нею зобов'язання, враховуючи інтереси другої сторони та забезпечення загальногосподарського інтересу. Порушення зобов'язань є підставою для застосування господарських санкцій, передбачених цим Кодексом, іншими законами або договором.

Відповідно до частини 2 ст. 343 ГКУ¹ та ст. 3 Закону України "Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань" від 22.11.1996 № 543/96-ВР⁵, розмір пені за прострочення платежу не може перевищувати подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачується пеня.

У разі, коли неустойка встановлена законом, вона може застосовуватися незалежно від того, передбачили її сторони в договорі чи ні.

Відповідно до ст. 625 Цивільного кодексу України від 16.01.2003 № 435-IV³ (далі - ЦКУ) Підприємство має право вимагати від боржників сплати боргу з урахуванням установленого індексу інфляції за весь час прострочення платежу, а також 3 % річних від простроченої суми.

Оскільки ні ЦКУ³, ні ГКУ¹ не містять обмежень щодо одночасного стягнення відсотків і неустойки, за прострочене грошове зобов'язання можна вимагати пеню або штраф, а також і відсотки.

Статті 552 і 625 ЦКУ³ закріплюють принцип повного відшкодування збитків. Отже, збитки (прямі та упущена вигода) підлягають відшкодуванню з урахуванням офіційного індексу інфляції.

Крім того, встановлено, що відповідно п. 4.2 окремих договорів-купівлі продажу необробленої деревини, Покупець сплачує Підприємству пеню в розмірі подвійної облікової ставки НБУ за кожен прострочений день від суми недоплати.

Аудиторським дослідженням встановлено, що Підприємство в періоді, що підлягає аудиту, в окремих випадках, не нараховувало та не заявляло в судових позовах штрафні санкції (пені, штрафи, неустойки) за договорами-купівлі продажу необробленої деревини.

Сума розрахованих санкцій (пені, штрафи, неустойки) за несвоєчасну оплату становить 47546,93 грн, в тому числі пеня - 22419,93 грн, штрафні санкції - 2631,00 грн, неустойки - 22496,00 грн, які є одним із резервів збільшення доходів Підприємства.

Слід зазначити, що пунктом п. 2.1 Статутів № 425²¹ та № 376²¹ передбачено, що Підприємство створено з метою одержання прибутку від комерційної діяльності. Крім цього, п. 10 Контракту²² зобов'язує керівника забезпечувати високоефективну і стабільну роботу Підприємства та зміцнення його фінансового стану, отримання прибутку. Однак фактично, керівником Підприємства не забезпечено виконання вищевказаних вимог в частині не

нарахування та не подання до суду штрафних санкції (пені, штрафи, неустойки), що призвело до можливого упущення вигод Підприємством в сумі 47546,93 гривень.

Виходячи з вищевикладеного, внаслідок упущених вигод в частині не нарахування та не подання до суду штрафних санкції (пені, штрафи, неустойки) на суму 47546,93 грн, державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами відповідно до Порядку № 138¹⁰ на загальну суму 35660,18 грн. (Додаток 9).

Аудитом наявності в обліку безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості, в тому числі заборгованості, за якою минув термін позовної давності встановлено факт списання в грудні 2017 року на позабалансовий рахунок Підприємства без рішення суду сумнівної дебіторської заборгованості, по якій минув термін позовної давності, по шести суб'єктах господарювання по платі за надані послуги на загальну суму 20821,78 гривень.

При цьому, Підприємством до аудиту не представлено документальні свідчення вжиття Підприємством заходів для погашення вищевказаної простроченої дебіторської заборгованості, зокрема подані до суду позови щодо стягнення з боржників заборгованості та рішень судів про стягнення заборгованості.

Згідно з ч.1 ст. 611 ЦКУ³, у разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом, зокрема:

1. зміна умов зобов'язання;
2. сплата неустойки;
3. відшкодування збитків та моральної шкоди.

Пропуск строку позовної давності позбавляє сторону права на сплату боржником неустойки, відшкодування боржником завданих збитків невиконанням, неналежним виконанням зобов'язання, зокрема, невиконання умов договору (не поставлений товар, не сплачені належні суми платежів за договорами, тощо).

Таким чином, через недотримання вимог ст.ст. 65, 218 ГКУ¹, ч.1 ст. 611 ЦКУ³, пункту 1.4 Рекомендацій Міністерства юстиції України "Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації" від 15.01.1996 № 2¹⁶, фактично допущено безоплатне надання послуг, що призвело до утворення дебіторської заборгованості на суму 20821,78 грн, по якій минув термін позовної давності та по якій не проводилася претензійно-позовна робота шляхом звернення до суду, що призвело до втрати боржників у зобов'язанні та до упущення вигод Підприємством на загальну суму 20821,78 грн. (Додаток 10).

Фактор ризику: прийняття неефективних управлінських рішень в частині завищення витрат Підприємства з перевезення лісопродукції власним транспортом призводить до можливого упущення вигод Підприємства.

Проведеним дослідженням ефективності використання власного транспорту при перевезенні лісопродукції за період з 01.01.2015 по 01.01.2018 встановлено, що поряд з перевезенням лісопродукції власним автотранспортом,

Підприємству надавались послуги з перевезення лісопродукції фізичними особами-підприємцями.

Так, проведеним аналізом собівартості перевезеної лісопродукції встановлено, що вартість перевезеної 1 м³ лісопродукції з верхніх складів лісництв до цехів переробки, нижнього складу та інших місць призначення власним автотранспортом Підприємства перевищує вартість найманим автотранспортом, зокрема: в 2015 році на 46,44 грн; в 2016 році на 46,69 грн та в 2017 році на 84,64 гривень.

В ході проведення аудиту аудиторською групою проведено розрахунок вартості перевезеної лісопродукції по цінах найманого транспорту, за результатами якого встановлено, що Підприємством протягом 2015-2017 років розрахунково завищено витрати по перевезенню лісопродукції власним транспортом на загальну суму 9930368,00 гривень.

Виходячи з вищевикладеного, внаслідок завищення витрат Підприємства по перевезенню лісопродукції на суму 9930368,00 грн, державним бюджетом додатково б отримано частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами відповідно до Порядку № 138¹⁰ на загальну суму 5703684,45 грн, в тому числі за 2015 рік - 436022,70 грн, за 2016 рік - 2128258,50 грн та за 2017 рік - 3139403,25 грн. (Додаток 11).

Отже, прийняття неефективних управлінських рішень з боку керівництва Підприємства в частині не нарахування штрафних санкцій (пені, штрафів, неустойки) та не подання до суду позовних вимог щодо їх сплати призвело до можливого упуцнення вигод на суму 47,55 тис.грн; прийняття неефективних управлінських рішень з боку керівництва Підприємства в частині не подання до суду позовних вимог щодо сплати сумнівної дебіторської заборгованості, по якій минув термін позовної давності, призвело до упуцнення вигод на суму 20,82 тис. грн; внаслідок завищення витрат Підприємством по перевезенню лісопродукції власним транспортом призвело до зайвих витрат в сумі 9930,37 тис.грн, та, як наслідок, державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу) на загальну суму 5739,34 тис. гривень.

Також, в ході проведення аудиту проведено 3 зустрічні звірки та направлено 7 письмових запитів щодо підтвердження стану взаєморозрахунків з Підприємством за отриманий товар, наявність дебіторської чи кредиторської заборгованості. За результатами проведених зустрічних звірок та отриманих письмових інформацій розбіжностей між даними Підприємства та суб'єктів господарювання не встановлено. (Додаток 12).

2.3.4. Результати дослідження відповідності наказів про облікову політику Підприємства вимогам нормативно-правових актів.

Облікова політика Підприємства визначена наказами "Про облікову політику ДП "Лугинський лісгосп" від 01.09.2015 № 149²⁵ та від 29.12.2017 № 235²⁶, які видані на виконання вимог Закону України від № 996-XIV⁴.

Дослідженням відповідності наказів Підприємства № 149²⁵ та № 235²⁶ вимогам чинного законодавства встановлено, що накази про облікову політику

мають деякі невідповідності “Положенню про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об’єктами державної, комунальної власності”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213¹¹ (далі - Положення № 1213).

Так, наказами про облікову політику не встановлено окремі методи оцінки, обліку і процедур, передбачені Положенням № 1213¹¹. Зокрема, розпорядчим документом про облікову політику внаслідок недотримання вимог п. 2 розділу II Положення № 1213¹¹ не визначено періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку, тощо. (Додаток 13).

Отже, враховуючи вищенаведене, накази про облікову політику Підприємства не в повному обсязі відповідають вимогам Положення № 1213¹¹.

Підприємством використовується для ведення бухгалтерського обліку програма ІС “Бухгалтерія”. При цьому бухгалтерський облік ведеться на паперових носіях та в електронному варіанті. Перевірка, обробка первинних документів відбувається працівниками бухгалтерії, які несуть відповідальність за оброблені дані. Остаточний контроль за правильністю, достовірністю відображення даних в бухгалтерському обліку здійснює головний бухгалтер.

Отже, Накази про облікову політику Підприємства на 2015-2017 роки не в повному обсязі відповідають вимогам Положення № 1213¹¹.

2.3.5. Результати дослідження організації внутрішнього контролю та її негативний вплив на результати діяльності.

Впродовж періоду, що досліджувався, директор Підприємства самостійно вирішував питання діяльності Підприємства, за винятком тих, що віднесені Статутами № 425²¹ та № 376²¹ Підприємства до компетенції Органу управління майном та Управління.

Відповідно до Статутів № 425²¹ та № 376²¹, директор Підприємства несе повну відповідальність за стан діяльності Підприємства.

Попередня оцінка системи внутрішнього контролю полягає у дослідженні сукупності внутрішніх правил та процедур контролю, що запроваджені керівництвом об’єкта аудиту для досягнення поставленої мети, забезпечення стабільного і ефективного функціонування об’єкта аудиту, дотримання внутрішньої господарської політики, збереження, раціонального та економічного використання активів, викриття фальсифікацій та запобігання помилкам, подання достовірної фінансової звітності.

Дослідження змісту Контракту²² між керівником Підприємства і Органом управління засвідчило наявність зобов’язань щодо забезпечення керівником високоефективної і стабільної роботи Підприємства та зміцнення його фінансового стану, отримання прибутку, рентабельності виробництва, ефективного використання коштів, динамічний соціально-економічний розвиток.

Накази про розподіл обов'язків між працівниками Підприємства у випадку відсутності керівника - наявні; положення про відділи чи інші структурні підрозділи Підприємства - відсутні; посадові інструкції відповідальних фахівців - наявні.

На Підприємстві графік документообігу, правила прийому документів на виконання, їх реєстрації та обробки, Положення про дотримання законодавства щодо зберігання та знищення бухгалтерських документів - є в наявності.

Ведення бухгалтерського обліку на Підприємстві здійснює бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером - вища освіта, яка в досліджуваному періоді проходила підвищення кваліфікації з 10.05.2016 по 28.05.2016 в Укрцентркадриліс за програмою "Головних бухгалтерів" (свідоцтво № 002343-16).

Підрозділ внутрішнього контролю (аудиту) на Підприємстві відсутній, поряд з цим, відповідно до наказу "Про організацію системи внутрішнього контролю на підприємстві" від 31.12.2013 № 314 створено робочу групу з організації внутрішнього контролю Підприємства у складі: керівник робочої групи - головний лісничий Пугаєв А.М., заступник керівника робочої групи - головний інженер Малець М.В., провідний інженер з охорони та захисту лісу Бовсунівський В.В.

Отже, враховуючи викладене, система внутрішнього контролю не в повній мірі забезпечує виявлення можливих ризиків та є недостатньою для попередження суттєвих порушень та недоліків у його діяльності. За результатами проведеного аудиту системі внутрішнього контролю Підприємства надано позитивну оцінку.

III Висновки

Загальна оцінка ефективності управління Підприємством та використання його активів проведена за сукупністю фінансових коефіцієнтів, які характеризують дохідність активів, майновий стан, платоспроможність та ліквідність показала, що впродовж досліджуваного періоду на Підприємстві, спостерігаються певні негативні тенденції. Зокрема, Підприємство має не достатній рівень фінансової стійкості і не може погасити свої поточні платежі поточними активами.

Загалом, за проведеною оцінкою сукупності коефіцієнтів, що характеризують фінансову стійкість, майновий стан, платоспроможність та ліквідність Підприємству надано високу оцінку його діяльності.

Водночас, за результатами аудиту встановлено ряд чинників зовнішнього та внутрішнього характеру, що мали негативний вплив на повноту отримання доходів, обґрунтованості понесених витрат, достовірність їх формування і відображення в обліку і звітності та які наведено нижче.

Зовнішні фактори:

- недосконала нормативно-правова база в частині нарахування плати за користування мисливськими угіддями призвела до упущення вигод Підприємства в сумі 464,96 тис.грн та, як наслідок, державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу) на суму 348,72 тис. гривень;

- недосконала нормативно-правова база щодо безоплатної передачі лісопродукції призвела до упущення вигод Підприємства вигод в сумі 470,08 тис. гривень.

Внутрішні фактори:

- неналежний рівень виконавської дисципліни та управлінських рішень Підприємства призвів до сплат штрафних санкцій в загальній сумі 1039,00 тис.грн та, як наслідок, державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу) на суму 203,85 тис. гривень;

- неефективні управлінські рішення з боку керівництва Підприємства щодо організації охорони та попередження незаконних рубок, призвело до нанесення шкоди лісу на загальну суму 4220,10 тис. гривень;

- відведення в рубку головного користування ділової та дров'яної деревини з подальшою вирубкою менше 15% в порівнянні з даними матеріалів лісовпорядкування (таксації) в загальній кількості 41377,01 м³, свідчить про можливе упущення вигод на загальну суму 12383,48 тис.грн, та, як наслідок, державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу) на суму 8227,25 тис. гривень;

- прийняття неефективних управлінських рішень з боку керівництва Підприємства в частині не нарахування штрафних санкцій (пені, штрафів, неустойки) та не подання до суду позовних вимог щодо їх сплати може свідчити про упущення вигод в сумі 47,55 тис.грн, та, як наслідок, державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу) на суму 35,66 тис. гривень;

- прийняття неефективних управлінських рішень з боку керівництва Підприємства в частині не заявлення позовів до суду щодо сплати сумнівної дебіторської заборгованості, по якій минув термін позовної давності, призвело до упущення вигод в сумі 20,82 тис. гривень;

- прийняття неефективних управлінських рішень в частині завищення витрат Підприємством по перевезенню лісопродукції власним транспортом призвело до зайвих витрат в сумі 9930,37 тис.грн, та, як наслідок, державним бюджетом недоотримано частини чистого прибутку (доходу) на суму 5703,68 тис. гривень;

- наказ про облікову політику має деякі невідповідності Положенню № 1213¹¹, а саме: не визначено періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку, тощо;

- система внутрішнього контролю не в повній мірі забезпечує виявлення можливих ризиків та є недостатньою для попередження суттєвих порушень та недоліків у його діяльності.

IV. Рекомендації

З урахуванням результатів аудиту, а також з метою покращення фінансового стану Підприємства та внесення якісних змін в управлінні Підприємством рекомендується:

на рівні Підприємства:

1. Ініціювати перед Органом управління майном щодо розроблення механізму розрахунку вартості користування мисливськими угіддями.

2. Розглянути питання щодо надання безоплатної (благодійної) фінансової допомоги в межах, передбачених фінансовими планами Підприємства.

3. З метою уникнення нарахування та сплати штрафних санкцій здійснювати фінансово-господарську діяльність Підприємства відповідно до чинного законодавства.

4. З метою забезпечення ефективного управління майном та недопущення втрат (упущення вигод) посилити контроль за збереженням лісових ресурсів.

5. При несвоєчасних розрахунках покупців за поставлену продукцію проводити нарахування штрафних санкцій (пені, штрафи, неустойки) з подальшим їх стягненням, налагодити належний рівень ведення претензійно-позовної роботи.

6. З метою недопущення утворення простроченої дебіторської заборгованості посилити контроль за проведенням претензійно-позовної роботи.

7. З метою забезпечення ефективного управління майном та недопущення втрат (упущення вигод) посилити контроль за дотриманням чинних нормативно-правових актів при відведенні лісосік в рубку.

8. Розробити заходи щодо зниження вартості перевезення лісопродукції власним транспортом а також залучення перевізників, вартість перевезення яких менша.

9. Привести наказ про облікову політику у відповідність до вимог Положення № 1213¹¹ та дотримуватись його вимог.

10. Переглянути діючу систему внутрішнього контролю Підприємства з метою недопущення та попередження порушень, недоліків у роботі.

11. Посилити контроль щодо здійснення функцій внутрішнього контролю на Підприємстві.

12. Притягнути до відповідальності осіб, за неналежне виконання своїх службових обов'язків, що призвело до виявлених в ході аудиту порушень та недоліків.

Рекомендації просимо розглянути та в місячний термін повідомити Управління Північного офісу в Житомирській області про вжиті заходи.

Головний державний фінансовий інспектор
відділу контролю в аграрній галузі,
екології та природокористування

В. Рибак

Один примірник аудиторського звіту отримав: “__” _____ 2018 року:

Однією з них через канцелярію ДП "Лугинське ЛП",
04.06.2018р. Взявши №308 Товстуховська Л.Т. І.І.І.

Джерела інформації.

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.
2. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII.
3. Цивільний кодексу України від 16.01.2003 № 435-IV.
4. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV.
5. Закон України “Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов’язань” від 22.11.1996 № 543/96-ВР.
6. Закону України “Про мисливське господарство та полювання” від 22.02.2000 № 1478-III.
7. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб’єктів господарювання, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 (зі змінами).
8. Методика проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб’єктів господарювання, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728.
9. Постанова Кабінету Міністрів України “Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів” від 29.11.2006 № 1673.
10. Порядок відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку(доходу) державними унітарними підприємствами та їх об’єднаннями, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 138.
11. Положенню про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об’єктами державної, комунальної власності, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213.
12. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170.
13. Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агенства лісових ресурсів України, затверджені наказом Державного агенства лісових ресурсів України від 21.01.2013 № 9.
14. Правила поліпшення якісного складу лісів” затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 724.
15. Порядок спеціального використання лісових ресурсів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761.

16. Рекомендації Міністерства юстиції України “Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації” від 15.01.1996 № 2.
17. Наказ Державного агентства лісових ресурсів України “Про безоплатну передачу матеріальних цінностей” від 23.11.2017 № 600.
18. Наказ Державного агентства лісових ресурсів України “Про безоплатну передачу матеріальних цінностей” від 22.03.2018 № 219.
19. Наказ Державного агентства лісових ресурсів України “Про безоплатну передачу матеріальних цінностей” від 28.03.2018 № 236.
20. Наказ Державного комітету лісового господарства України “Про удосконалення лісовим і мисливським господарством у Житомирській області” від 31.10.1991 № 133.
21. Статут Державного підприємства “Лугинське лісове господарство” від 10.08.2007 № 425 та Статут Державного підприємства “Лугинське лісове господарство” від 19.10.2016 № 376.
22. Контракт, укладений з директором Підприємства.
23. Фінансові плани Підприємства та звіти про виконання фінансових планів за 2015 - 2017 роки та I квартал 2018 року.
24. Фінансова звітність Державного підприємства “Лугинське лісове господарство” за 2015-2017 роки та I квартал 2018 року.
25. Наказ по Підприємству “Про облікову політику ДП “Лугинський лісгосп”” від 01.09.2015 № 149.
26. Наказ по Підприємству “Про облікову політику ДП “Лугинський лісгосп”” від 29.12.2017 № 235.

ПРОТОКОЛ
розбіжностей до аудиторського звіту

Державного підприємства "Лугинське лісове господарство"
за період з 01.01.2015 по 31.03.2018 року
(найменування об'єкта аудиту)

головний державний фінансовий інспектор відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Північного офісу Держаудитслужби в Житомирській області Рибак Володимир Миколайович
(прізвище, ім'я, по батькові державного аудитора)

та

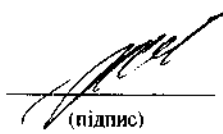
директор Державного підприємства "Лугинське лісове господарство"
Павленко Анатолій Петрович

(прізвище, ім'я, по батькові керівника об'єкта аудиту)

розглянули та обговорили аудиторський звіт діяльності
Державного підприємства "Лугинське лісове господарство"
за період з 01.01.2015 по 31.03.2018 року

Аудиторський звіт підписано: _____

Зауваження до аудиторського звіту, які не враховані державним аудитором:

(підпис)

В.М.Рибак
(ініціали, прізвище)

(підпис)

А.П. Павленко
(ініціали, прізвище)

«07» серпня 2018 року

«__» _____ 20__ року

Отримано через канцелярію ДП "Лугинське ЛГ" 24.06.2018р. №328 Товаришове Л.П. В.Сав

ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ПІВНІЧНИЙ ОФІС ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ
УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНОГО ОФІСУ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ
В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Майдан ім. С. П. Корольова, 12, м. Житомир, 10014 тел./факс 41-84-61

E-mail: zhytomyr@dkrs.gov.ua Код ЄДРПОУ № 40479560

27.06.2018

(дата акта)

АКТ
про відмову від підпису

На підставі направлень на проведення державного фінансового аудиту від 29.03.2018 № 513, від 10.05.2018 № 301 та від 15.06.2018 № 380, виданих начальником Управління Північного офісу Держаудитслужби в Житомирській області (далі - Управління),

(орган Держаудитслужби, яким видано направлення)

державним аудитором відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Войтюк Т.М., головним державним аудитором відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Козакевич Т.В. та головним державним фінансовим інспектором відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Рибак В.М.

(посади, ПІБ посадових осіб органу Держаудитслужби, які проводили ревізію)

проведено державний фінансовий аудит

(тема ревізії)

в Державному підприємстві "Лугинське лісове господарство"

(повна назва об'єкту контролю)

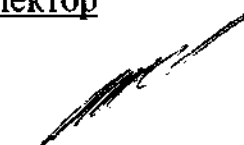
за результатами якого складено аудиторський звіт за результатами державного фінансового аудиту діяльності Державного підприємства "Лугинське лісове господарство" за період з 01.01.2015 р. по 31.03.2018 р. від "27" червня 2018 р. № 07-33/05, перший, третій і четвертий примірники якого "27" червня 2018 р. наданс для ознайомлення та підпису директору ДП "Лугинське лісове господарство" Павленку Анатолію Петровичу, який відмовився від ознайомленням та отримання примірників аудиторського звіту, від підпису в протоколі розбіжностей до аудиторського звіту а також відмовився надати зауваження до аудиторського звіту та зазначити про їх наявність у протоколі розбіжностей до аудиторського звіту. В зв'язку з чим, перший, третій та четвертий примірники аудиторського звіту передано через канцелярію ДП "Лугинське лісове господарство" 27.06.2018 за вхідним № 308, реєстрацію здійснила Бовсунівська Л.П.

(залежно від способу надання акта ревізії на підпис зазначається: посада, ПІБ посадової особи об'єкта контролю, якій вручено акт ревізії, дата такого вручення, або дата та номер реєстрації акта ревізії в журналі вхідної кореспонденції об'єкта контролю, ПІБ працівника, який здійснював реєстрацію, або реквізити поштового відправлення акта ревізії)

Акт складено у 4-х примірниках.

Головний державний фінансовий інспектор
відділу контролю в аграрній галузі,
екології та природокористування
Управління

(посада особи Держаудитслужби)

(підпис)

В.М. Рибак
(ініціали (ініціал імені), прізвище)